

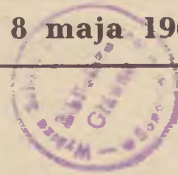
BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1965

Warszawa, dnia 8 maja 1965 r.

Nr 5

SPIS TREŚCI

Dział B

Poz. 59 —	ustawa z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy	122
„ 60 —	ustawa z dnia 30 marca 1965 r. o sądach społecznych	130
„ 61 —	rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 marca 1965 r. w sprawie dozoru ochronnego nad osobami, którym wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono, oraz w sprawie nadzoru nad osobami warunkowo zwolnionymi (wyciąg)	132
„ 62 —	rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 marca 1965 r. w sprawie uzupełnienia tabeli stanowisk administracyjnych pracowników sądów powszechnych i sądów ubezpieczeń społecznych	133
„ 63 —	zarządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 10 lutego 1965 r. zmieniające zarządzenie w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na obsługiwane aparatów do wyświetlania filmów	134
„ 64 —	zarządzenie Ministra Finansów z dnia 8 marca 1965 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarowania funduszem płac w jednostkach i zakładach budżetowych w roku 1965	134

D Z I A Ł B

59

U S T A W A

z dnia 30 marca 1965 r.

o bezpieczeństwie i higienie pracy.

(Dziennik Ustaw z dnia 6 kwietnia 1965 r. Nr 13, poz. 91)

Rozdział 1.**Przepisy ogólne.**

Art. 1. 1. Zakład pracy obowiązany jest zapewnić pracownikom bezpieczne i higieniczne warunki pracy wyłączające zagrożenie ich życia lub zdrowia.

2. Realizacja obowiązku określonego w ust. 1 następuje w oparciu o najnowsze zdobycze nauki i techniki i stanowi nieodłączny element działalności zakładu pracy.

Art. 2. 1. Pracownikiem w rozumieniu ustawy jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, mianowania lub wyboru, na podstawie umowy o naukę zawodu, przyuczenie do określonej pracy lub odbycie wstępnego stażu pracy, jak również osoba pozostająca w stosunku pracy będąca członkiem albo kandydatem na członka spółdzielni pracy.

2. Zakładem pracy w rozumieniu ustawy jest osoba prawna albo inna jednostka organizacyjna samodzielnie wykonująca działalność produkcyjną, usługową lub inną. W szczególności zakładem pracy jest przedsiębiorstwo, spółdzielnia, gospodarstwo rolne, leśne lub ogrodnicze, urząd, instytucja, organizacja społeczna, zakład naukowy, placówka oświatowo-wychowawcza lub opiekuńcza.

3. Przepisy dotyczące zakładów pracy stosuje się również do osoby fizycznej zatrudniającej pracownika.

Art. 3. Zakład pracy obowiązany jest zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pracy również osobom nie będącym jego pracownikami, a wykonującym w tym zakładzie czynności służbowe lub społeczne, jeżeli przepisy szczególne nie obciążają tym obowiązkiem innych jednostek lub osób.

Art. 4. 1. Zakład pracy obowiązany jest zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki zajęć odbywanych w nim przez studentów wyższych uczelni, uczniów szkół zawodowych i innych, nie będących jego pracownikami.

2. Obowiązek określony w ust. 1 ciąży także na szkołach i innych zakładach naukowych w stosunku do osób pobierających naukę w tych szkołach i zakładach albo odbywających w nich praktyczną naukę zawodu, zajęcia praktyczno-techniczne lub wykonujących prace społecznie użyteczne. Szczegółowy zakres tego obowiązku ustalają ministrowie, którym podlegają szkoły i zakłady naukowe.

Art. 5. Przepis art. 1 stosuje się odpowiednio do organów państwowych kierujących pracą wykonywaną przez obywateli ochotniczo lub obowiązkowo na innej podstawie niż określona w art. 2 ust. 1 oraz do jednostek organizujących pracę w ramach czynów społecznych.

Art. 6. Zakład pracy, na którego terenie prowadzone są prace przez inne zakłady pracy, obowiązany jest umożliwić tym zakładom zorganizowanie pracy w sposób zapewniający ich pracownikom bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

Art. 7. 1. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące prac wykonywanych w różnych gałęziach pracy (przepisy ogólne) wydaje Rada Ministrów w drodze rozporządzeń na wniosek lub po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych.

2. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące prac wykonywanych w poszczególnych gałęziach pracy (przepisy branżowe) wydają w drodze rozporządzeń właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej i w uzgodnieniu z zarządami głównymi odpowiednich związków zawodowych.

3. Branżowe przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dla zakładów pracy podległych lub nadzorowanych przez różnych ministrów albo dotyczące poszczególnych rodzajów robót wykonywanych w różnych gałęziach pracy wydaje w drodze rozporządzeń minister właściwy dla gałęzi pracy mającej przeważające znaczenie w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami i Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej oraz w uzgodnieniu z zarządami głównymi odpowiednich związków zawodowych.

4. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach górniczych w sprawach nie unormowanych przepisami określonymi w ust. 1 wydaje Prezes Rady Ministrów na podstawie prawa górniczego.

Art. 8. Zakład pracy ustala w rocznych i wieloletnich planach swojej działalności konkretne zadania w zakresie poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zapewnia środki, w szczególności finansowe i materiałowe, konieczne dla realizacji tych zadań. Koszty tych środków nie mogą obciążać pracowników.

Art. 9. Zakład pracy obowiązany jest do udzielania swoim pracownikom pomocy w opracowywaniu projektów wynalazczych z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz do zapew-

nienia twórcom bezpośredniego udziału w pracach nad realizacją tych projektów.

Art. 10. Ogólnopństwowy plan badań naukowych oraz plany badań prowadzonych przez właściwe placówki naukowe i naukowo-badawcze obejmują także zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Rozdział 2.

Projektowanie, budowa zakładów pracy oraz utrzymywanie budynków i pomieszczeń pracy.

Art. 11. 1. Założenia i projekt nowo budowanego zakładu pracy powinny uwzględniać w pełni wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Założenia i projekt przebudowywanego zakładu pracy albo jego części powinny zapewnić polepszenie istniejących warunków bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Zakres, zasady i tryb opiniowania przez organy inspekcji pracy projektów, o których mowa w ust. 1 i 2, z punktu widzenia wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy normują przepisy o sporządzaniu, uzgadnianiu i zatwierdzaniu założeń i projektów inwestycyjnych; przepisy te w tym zakresie wydają się w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych oraz Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej.

Art. 12. 1. Właściwy inspektor pracy bierze udział w komisjach powołanych do przyjmowania do eksploatacji wybudowanych lub przebudowanych zakładów pracy albo ich części.

2. Jeżeli z powodu nieuwzględnienia wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy dopuszczenie do eksploatacji wybudowanych lub przebudowanych zakładów pracy albo ich części może spowodować bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia pracowników, inspektor pracy odmawia zgody na uruchomienie tych zakładów lub ich części i przedstawia sprawę do decyzji właściwemu ministrowi. Minister podejmuje decyzję po porozumieniu z zarządem głównym właściwego związku zawodowego.

Art. 13. Zakład pracy obowiązany jest utrzymywać pomieszczenia pracy, budynki i inne obiekty budowlane oraz tereny i urządzenia z nimi związane w stanie zapewniającym bezpieczne, higieniczne i dogodne warunki pracy.

Rozdział 3.

Maszyny i inne urządzenia techniczne.

Art. 14. 1. Maszyny i inne urządzenia techniczne powinny być konstruowane i budowane w taki sposób, aby:

1) zapewniały bezpieczne, higieniczne oraz dogodne warunki pracy, a w szczególności zabezpieczały pracownika przed urazami, działaniem substancji trujących, porażeniami prądem elektrycznym, szkodliwymi wstrząsami, nadmiernym hałasem i działaniem wibracji oraz promieniowania;

2) zmniejszały uciążliwość warunków pracy.

2. Maszyny i inne urządzenia techniczne przed dopuszczeniem ich do produkcji poddaje się ocenie z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Rada Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych określi organy właściwe do oceny, o której mowa w ust. 2, oraz zasady i tryb dokonywania tej oceny.

Art. 15. 1. Maszyny i inne urządzenia techniczne, które nie mogą być albo nie zostały zbudowane w sposób określony w art. 14 ust. 1, powinny być zaopatrzone w odpowiednie zabezpieczenia zapewniające bezpieczeństwo i higieniczne warunki pracy.

2. Obowiązki wynikające z ust. 1 ciążyą na wytwórcy, a w przypadkach, w których konstrukcja zabezpieczeń uzależniona jest od warunków lokalnych, również i na użytkowniku.

Art. 16. Zabrania się wytwarzania maszyn oraz innych urządzeń technicznych nie odpowiadających wymaganiom określonym w art. 14 i 15, jak również obrotu tymi maszynami i urządzeniami.

Art. 17. Przepisy art. 14—16 stosuje się odpowiednio do narzędzi pracy.

Rozdział 4.

Profilaktyczna ochrona zdrowia i opieka lekarska.

Art. 18. 1. Zakład pracy obowiązany jest stosować środki zapobiegające chorobom zawodowym i innym schorzeniom związanym z warunkami środowiska pracy, a w szczególności instalować i utrzymywać w stanie stałej sprawności urządzenia niezbędne do przeciwdziałania czynnikom powodującym te choroby i schorzenia.

2. Rada Ministrów ustala zasady współdziałania zakładów pracy z zakładami społecznymi służby zdrowia wykonującymi opiekę nad zdrowiem załóg pracowniczych.

Art. 19. 1. Zakład pracy obowiązany jest przeprowadzać systematyczne badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia metodami ustalonymi w normach, a w braku takich norm — metodami wskazanymi przez właściwe organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

2. Najwyższe dopuszczalne stężenia substancji szkodliwych dla zdrowia oraz najwyższe dopuszczalne natężenia innych czynników szkodliwych i sposób postępowania w razie ich przekroczenia określają przepisy wydane na podstawie art. 7.

3. W zakładach pracy, w których praca odbywa się w warunkach szkodliwych dla zdrowia, wojewódzki inspektor sanitarny może zarządzić wyposażenie zakładu pracy w niezbędne urządzenia pomiarowe i inne konieczne do przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia pracowników.

Art. 20. 1. Zakład pracy obowiązany jest przed dopuszczeniem pracownika do pracy poddać go badaniom lekarskim (badania wstępne).

2. W czasie zatrudnienia pracownik podlega badaniom okresowym i kontrolnym.

3. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz Centralną Radą Związków Zawodowych określa w drodze rozporządzenia ro-

dzaje wymaganych badań, kategorie pracowników objętych badaniami okresowymi i kontrolnymi oraz częstotliwość badań okresowych, tryb przeprowadzania badań lekarskich oraz przeciwwskazania w zakresie zatrudniania pracowników przy poszczególnych rodzajach prac.

4. Terminy wprowadzania w życie obowiązku, o którym mowa w ust. 1, w stosunku do zakładów pracy nie objętych działalnością zakładów leczniczo-zapobiegawczych przemysłowej służby zdrowia określają prezydya wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

Art. 21. 1. Zakład pracy jest obowiązany:

1) zapewnić sprawne przeprowadzanie badań lekarskich, a w szczególności ustalać w porozumieniu z kierownikiem właściwego zakładu społecznego służby zdrowia terminy i miejsce badań,

2) kierować pracowników na badania lekarskie przestrzegając ustalonych przez lekarza terminów,

3) przechowywać orzeczenia lekarskie wydane w wyniku badań lekarskich.

2. Okresowe badania lekarskie przeprowadza się poza godzinami pracy, a jeżeli zachodzi konieczność przeprowadzenia takich badań w godzinach pracy, za czas nieobecności w pracy z tego powodu przysługuje pracownikowi wynagrodzenie wynikające ze stawki osobistego zaszeregowania. Jeżeli badanie lekarskie posiada charakter specjalistyczny i odbywa się poza zakładem pracy, a nieobecność pracownika trwa dłużej niż jeden dzień, przysługuje mu za czas tej nieobecności wynagrodzenie obliczone jak za urlop wypoczynkowy.

3. Jeżeli badanie lekarskie jest prowadzone w innej miejscowości niż ta, w której mieści się siedziba zakładu pracy, pracownikowi przysługuje od zakładu pracy zwrot kosztów podróży według zasad i w wysokości określonych przepisami w sprawie zwracania chorym przez placówki służby zdrowia kosztów przejazdów do zakładów leczniczych.

Art. 22. 1. W przypadku stwierdzenia u pracownika objawów powstawania choroby zawodowej o szczególnym zagrożeniu, wymienionej w wykazie, o którym mowa w ust. 5, zakład pracy jest obowiązany:

1) zbadać w porozumieniu z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej przyczyny, charakter i rozmiar zagrożenia powodującego tę chorobę,

2) zastosować właściwe środki zapobiegawcze odpowiednie do danego zagrożenia określone przez organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub zakład leczniczo-zapobiegawczy przemysłowej służby zdrowia,

3) przystąpić niezwłocznie do usuwania przyczyn powodujących choroby zawodowe, w szczególności przez zastosowanie urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, hermetyzację procesów technologicznych i eliminowanie szkodliwych dla zdrowia pracowników substancji lub materiałów,

4) zapewnić realizację zaleceń lekarskich wydanych pracownikom, zwłaszcza w zakresie kierowania na częstsze badania lekarskie, stosowania przerw w pracy, kierowania na wczasy profilaktyczno-lecznicze, do sanatorium.

2. W przypadku dalszego utrzymywania się u pracownika objawów choroby zawodowej o szczególnym zagrożeniu, pomimo zastosowania środków określonych w ust. 1, pracownik powinien być na podstawie orzeczenia komisji przeniesiony czasowo lub na stałe do innej pracy nie narażającej go na działanie czynnika, który wywołał te objawy.

3. Pracownikowi przeniesionemu czasowo w myśl ust. 2 do innej pracy przysługuje przez okres tego przeniesienia, jednak nie dłużej niż przez 3 miesiące, wynagrodzenie nie niższe od wynagrodzenia dotychczas pobieranego, obliczonego jak za czas urlopu wypoczynkowego, pod warunkiem należytego wykonywania obowiązków na nowych stanowiskach.

4. Rada Ministrów na wniosek zainteresowanych ministrów zgłoszony w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz Centralną Radą Związków Zawodowych może określić przypadki, w których wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 3, będzie przysługiwało pracownikowi przez okres do 6 miesięcy.

5. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz Centralną Radą Związków Zawodowych określa w drodze rozporządzenia choroby zawodowe, których stwierdzenie daje podstawę do zastosowania przepisów ust. 1—3, oraz skład komisji, zasady i tryb postępowania przy wydawaniu orzeczeń o konieczności przeniesienia do innej pracy.

Art. 23. 1. Jeżeli badania lekarskie wykazały stałą niezdolność pracownika do danej pracy, spowodowaną wypadkiem przy pracy, chorobą zawodową lub innym schorzeniem wywołanym warunkami środowiska pracy, zakład pracy obowiązany jest przesunąć go do innej pracy odpowiedniej do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych.

2. Jeżeli takie przesunięcie nie jest możliwe, zakład pracy powinien niezwłocznie porozumieć się z organem zatrudnienia w celu zapewnienia pracownikowi odpowiedniej pracy w innym zakładzie.

3. Zakład pracy, w którym są wolne miejsca pracy odpowiednie do stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych pracownika skierowanego przez organ zatrudnienia, obowiązany jest przyjmując go do pracy.

Art. 24. 1. Zakład pracy powinien zapewnić bezpłatnie pracownikom zatrudnionym przy pracach szczególnie szkodliwych dla zdrowia dożywianie specjalne, jeżeli to dożywianie jest konieczne ze względów profilaktycznych.

2. Rada Ministrów na wniosek zainteresowanych ministrów zgłoszony w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej, Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz Centralną Radą Związków Zawodowych określa rodzaje tych

prac oraz odpowiadającego im dożywiania specjalnego i zasady postępowania przy jego przyznawaniu.

Rozdział 5.

Wymagania higieniczno-sanitarne.

Art. 25. 1. Wprowadzanie do produkcji szkodliwych dla zdrowia pracowników nowych materiałów lub procesów technologicznych wymaga uprzedniego ustalenia stopnia ich szkodliwości oraz zastosowania odpowiednich środków zapobiegających tej szkodliwości.

2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Nauki i Techniki oraz z Centralną Radą Związków Zawodowych może:

1) wprowadzić zakaz stosowania określonych materiałów lub procesów technologicznych w przypadkach, gdy przy aktualnym stanie technicznym nie jest możliwe przeciwdziałanie wywołanym przez nie szkodliwościom, albo

2) uzależnić stosowanie takich materiałów lub procesów technologicznych od przestrzegania określonych warunków.

Art. 26. 1. Zakład pracy obowiązany jest:

1) posiadać niezbędne urządzenia higieniczno-sanitarne,

2) dostarczać pracownikom środków utrzymania higieny osobistej,

3) zabezpieczyć pranie, odkażanie, suszenie i odpylanie odzieży ochronnej lub roboczej.

2. Rodzaje urządzeń higieniczno-sanitarnych oraz szczegółowe wymagania w tym zakresie ustalają przepisy wydawane na podstawie art. 7 oraz inne przepisy, a w szczególności przepisy wydane na podstawie prawa budowlanego.

Rozdział 6.

Szkolenie.

Art. 27. 1. Programy nauczania w szkołach wyższych, średnich i innych oraz zasadniczych szkołach i kursach zawodowych obejmują także zagadnienia bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Właściwi ministrowie określają w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych rodzaje szkół objętych przepisem ust. 1, a także ramowe programy i formy nauczania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Art. 28. 1. Nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie ma on dostatecznej znajomości zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz potrzebnych do danej pracy umiejętności.

2. Pracownik powinien być przed dopuszczeniem do pracy przeszkolony w zakresie ogólnych zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, jak też szczególnych zasad i przepisów w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy obowiązujących przy danej pracy.

3. Niezależnie od przeszkolenia wstępnego zakład pracy obowiązany jest do prowadzenia szko-

lenia okresowego w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy.

4. Właściwi ministrowie w porozumieniu z zarządami głównymi odpowiednich związków zawodowych określają stanowiska objęte przepisami ust. 1—3, ustalają programy i formy szkolenia wstępnego i okresowego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ustalają częstotliwość szkolenia okresowego.

Art. 29. Osoby zajmujące stanowiska kierownicze w zakładzie pracy powinny wykazać się znajomością zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów o ochronie pracy w zakresie niezbędnym do wykonywania cięższych na nich obowiązków.

Art. 30. 1. Zakład pracy obowiązany jest podawać do wiadomości pracowników treść przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujących przy wykonywanych przez nich pracach.

2. Zakład pracy powinien wydać szczegółowe instrukcje i wskazówki dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy na poszczególnych stanowiskach roboczych.

Rozdział 7.

Odzież ochronna, odzież robocza i sprzęt ochrony osobistej.

Art. 31 1. Zakład pracy obowiązany jest dostarczać bezpłatnie dogodnej w użyciu odzieży ochronnej, sprzętu ochrony osobistej i innych środków ochronnych pracownikom zatrudnionym przy pracach narażających ich na uszkodzenie ciała lub urazy mechaniczne, oparzenia, zatrucia, a także pracownikom zatrudnionym w niskich temperaturach, wilgoci, hałasie itp.

2. Rada Ministrów na wniosek Centralnej Rady Związków Zawodowych uzgodniony z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac ustali wytyczne w zakresie zasad przydzielania odzieży ochronnej.

3. W trybie przewidzianym w ust. 2 Rada Ministrów określi również zasady przydzielania odzieży roboczej.

Rozdział 8.

Rejestracja i sprawozdawczość w zakresie wypadków przy pracy oraz chorób zawodowych.

Art. 32. 1. Zakład pracy powinien prowadzić rejestrację oraz sprawozdawczość w zakresie wypadków przy pracy.

2. Prezes Rady Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb badania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz rodzaj i sposób sporządzania oraz prowadzenia dokumentacji związanej z tymi wypadkami.

3. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych określi sposób prowadzenia rejestracji i sprawozdawczości z wypadków przy pracy.

Art. 33. 1. Zakład pracy ma obowiązek niezwłocznego zawiadamiania inspektora pracy i pro-

kuratora oraz jednostki nadrzędnej o każdym wypadku przy pracy śmiertelnym, ciężkim lub zbiorowym.

2. Do zawiadomienia określonego w ust. 1 obowiązany jest ponadto zakład społeczny służby zdrowia udzielający pomocy lekarskiej pracownikowi, który uległ wypadkowi przy pracy.

Art. 34. 1. Zakład pracy obowiązany jest prowadzić rejestrację zachorowań na choroby zawodowe wymienione w wykazie, o którym mowa w ust. 4.

2. Zakład pracy ma obowiązek niezwłocznego zgłaszania do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i inspektora pracy każdego przypadku choroby zawodowej albo podejrzenia o nią.

3. Do zgłoszenia choroby zawodowej obowiązany jest ponadto:

1) zakład społeczny służby zdrowia, w którym stwierdzono przypadek choroby zawodowej,

2) lekarz, który przy wykonywaniu zawodu ustalił chorobę zawodową lub powziął podejrzenie o nią,

3) lekarz weterynarii, jeżeli przy wykonywaniu zawodu stwierdził wypadek zakażenia ludzi chorobą odzwierzęcą,

4) lekarz wykonujący oględziny zwłok lub sekcję bez względu na to, czy dany przypadek choroby zawodowej stwierdzono za życia.

4. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz Centralną Radą Związków Zawodowych określi w drodze rozporządzenia wykaz chorób zawodowych podlegających zgłoszeniu w myśl ust. 2 i 3, organy powołane do stwierdzania choroby zawodowej, tryb postępowania przy ustalaniu i zgłaszaniu chorób zawodowych, a w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego — zasady dokumentacji, sprawozdawczości oraz statystyki tych chorób.

Art. 35. Zakład pracy obowiązany jest systematycznie badać kształtowanie się wypadkowości przy pracy, chorób zawodowych i innych schorzeń wywołanych warunkami środowiska pracy w zakładzie pracy i w oparciu o wyniki tych badań stosować właściwe środki zapobiegawcze.

Rozdział 9.

Obowiązki pracowników.

Art. 36. Przestrzeganie zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy stanowi podstawowy obowiązek każdego pracownika. W szczególności pracownik jest obowiązany:

1) wykonywać pracę w sposób zgodny z zasadami i przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzegać wydawanych w tym zakresie zarządzeń i wskazówek przełożonych,

2) dbać o należyty stan maszyn, urządzeń, narzędzi i sprzętu oraz porządek i ład w miejscu pracy,

3) używać przydzielonej mu odzieży ochronnej i roboczej oraz sprzętu ochrony osobistej zgodnie z ich przeznaczeniem,

4) poddawać się badaniom lekarskim wstępnym, okresowym i kontrolnym oraz innym zarzą-

dzonym przez właściwe organy i stosować się do zaleceń lekarskich,

5) brać udział w szkoleniu i instruktażu z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, znać obowiązujące w tym zakresie przepisy oraz poddawać się wymaganym egzaminom sprawdzającym,

6) niezwłocznie zawiadamiać przełożonych o zauważonym w zakładzie pracy wypadku przy pracy albo zagrożeniu dla zdrowia lub życia ludzkiego.

Art. 37. 1. Kierownik zakładu pracy ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie.

2. Kierownik zakładu pracy ma w szczególności obowiązek:

1) organizowania pracy w zakładzie w sposób zapobiegający możliwości powstawania warunków groźących wypadkami przy pracy, chorobami zawodowymi i innymi schorzeniami wywołanymi warunkami środowiska pracy,

2) sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem w zakładzie zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów o ochronie pracy, wydawania poleceń usuwania istniejących w tym zakresie uchybień oraz kontrolowania wykonania takich poleceń,

3) zapewnienia wykonania poleceń i zarządzeń wydawanych przez organy nadzoru nad warunkami pracy.

Art. 38. 1. Przepisy art. 37 stosuje się odpowiednio do kierowników komórek organizacyjnych zakładu pracy, osób kierujących wydzielonymi zespołami pracowników oraz do majstrów i brygadzystów.

2. Pracownicy, o których mowa w ust. 1, mają w szczególności obowiązek:

1) organizowania stanowisk roboczych zgodnie z zasadami i przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy,

2) zapewnienia pracownikom środków ochrony osobistej i dopilnowania ich stosowania zgodnie z przeznaczeniem,

3) organizowania, przygotowywania i prowadzenia robót w sposób zabezpieczający przed wypadkami przy pracy oraz chorobami zawodowymi i schorzeniami wywołanymi warunkami środowiska pracy,

4) sprawowania nadzoru nad bezpiecznym i higienicznym stanem pomieszczeń pracy oraz wyposażenia technicznego,

5) sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem przez pracowników zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Rozdział 10.

Służba bezpieczeństwa i higieny pracy.

Art. 39. 1. W produkcyjnych i usługowych zakładach pracy oraz ich nadrzędnych jednostkach organizacyjnych działa służba bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Rada Ministrów na wniosek Centralnej Rady Związków Zawodowych określi wymagania kwalifikacyjne oraz zakres działania pracowni-

ków służby bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy i ich nadrzędnych jednostkach organizacyjnych.

Rozdział 11.

Obowiązki nadrzędnych jednostek organizacyjnych nad zakładami pracy.

Art. 40. Przy wykonywaniu uprawnień w stosunku do podległych zakładów pracy nadrzędne jednostki organizacyjne powinny uwzględniać zadania tych zakładów w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. W szczególności jednostki te obowiązane są:

- 1) ustalać zadania planowe przy założeniu, że ich wykonywanie powinno odbywać się w warunkach wynikających z zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, a w razie potrzeby zapewniać środki niezbędne dla ich realizacji,
- 2) uwzględniać w wytycznych rozwoju zakładów pracy poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 3) udzielać pomocy zakładom pracy przy wykonywaniu przez nie zadań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 4) kontrolować i co najmniej corocznie oceniać stan realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy zaplanowanych przez zakłady pracy oraz udzielać wynikających stąd wytycznych.

Rozdział 12.

Nadzór nad wykonywaniem zadań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Art. 41. 1. Nadzór nad warunkami bezpieczeństwa i higieny pracy sprawują:

- 1) związki zawodowe przez swoje instancje oraz przez inspektorów pracy i społecznych inspektorów pracy,
- 2) działające z mocy przepisów szczególnych organy administracji państwowej.

2. Organy, o których mowa w ust. 1 pkt 2, współdziałają z instancjami związkowymi, inspektorami pracy i społecznymi inspektorami pracy przy wykonywaniu zadań w zakresie nadzoru nad warunkami bezpieczeństwa i higieny pracy.

Art. 42. 1. Związki zawodowe współdziałają z właściwymi organami i osobami przy podejmowaniu przez nie decyzji w sprawach bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Instancje związkowe mają prawo dokonywania kontroli i oceny stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy i występowania z wnioskami o zastosowanie właściwych środków zapobiegawczych.

3. W celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 2, instancje związkowe mają prawo żądania od zakładów pracy i ich jednostek nadrzędnych potrzebnych danych i okazywania dokumentów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.

4. Instancje związkowe mają prawo występowania z wnioskami do właściwych organów o pociągnięcie do odpowiedzialności osób winnych nieprzestrzegania zasad i przepisów bezpieczeń-

stwa i higieny pracy. Organ, do którego wniosek skierowano, obowiązany jest nie później niż w terminie miesięcznym zawiadomić instancję związkową o sposobie załatwienia wniosku.

5. Zadania i uprawnienia inspektorów pracy i społecznych inspektorów pracy regulują odrębne przepisy.

Art. 43. Załogom zakładów pracy przysługuje prawo nadzorowania i kontrolowania warunków bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prawo stanowienia w zasadniczych sprawach z tego zakresu na zasadach przewidzianych obowiązującymi przepisami, a w szczególności przepisami o samorządzie robotniczym.

Art. 44. 1. W zakładach pracy przeprowadza się okresowo społeczne przeglądy warunków pracy mające na celu:

- 1) badanie stanu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzegania obowiązujących przepisów w tym zakresie,
- 2) ocenę wykonania planu poprawy warunków pracy oraz sposobu i celowości dokonywania na ten cel wydatków,
- 3) przedstawianie wniosków w zakresie poprawy warunków pracy.

2. Rada Ministrów i Centralna Rada Związków Zawodowych określają zasady i tryb przeprowadzania okresowych społecznych przeglądów warunków pracy oraz sposób wykorzystania materiałów i realizacji wniosków wynikających z takich przeglądów.

Art. 45. 1. Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje nadzór nad warunkami higieny pracy.

2. Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy w szczególności wydawanie decyzji w sprawach:

- 1) usuwania stwierdzonych w zakładach pracy uchybień mogących powodować choroby zawodowe,
- 2) przeprowadzania badań lekarskich wstępnych, okresowych lub kontrolnych,
- 3) przenoszenia do innych prac pracowników zagrożonych chorobami zawodowymi bądź chorujących na takie choroby.

3. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w przypadku stwierdzenia uchybień w zakresie warunków higieny pracy wydają zarządzenia o unieruchomieniu zakładu pracy w całości lub w części, jeżeli niezwłoczne usunięcie tych uchybień nie jest możliwe lub gdy do tego celu jest konieczne unieruchomienie zakładu pracy lub jego części.

Rozdział 13.

Przepisy końcowe.

Art. 46. Przepisów art. 28—30 i 36—38 nie stosuje się do pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach górniczych w zakresie unormowanym przepisami dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113).

Art. 47. 1. Rada Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych określi w drodze rozporządzenia zakres i sposób stoso-

wania przepisów ustawy do osób stale wykonujących pracę na innej podstawie niż stosunek pracy, a w szczególności na podstawie umów o dzieło lub umów zlecenia.

2. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac określi w drodze rozporządzenia zakres stosowania przepisów ustawy do osób przebywających w zakładach karnych i w zakładach dla nieletnich, wykonujących pracę w tych zakładach albo poza nimi.

3. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej, Centralną Radą Związków Zawodowych oraz Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac ustali w drodze rozporządzenia obowiązek stosowania niektórych przepisów ustawy przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne i kółka rolnicze przy wykonywaniu prac przez członków tych spółdzielni i kółek.

4. Ministrowie Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych określą zakres i sposób stosowania w podległych im jednostkach, instytucjach i zakładach wojskowych przepisów ustawy w stosunku do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, a Minister Spraw Wewnętrznych — w stosunku do funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i członków Korpusu Technicznego Pożarnictwa.

Art. 48. Ilekroć w ustawie jest mowa o ministrach, należy przez to rozumieć również kierowników urzędów centralnych i odpowiednio zarządy centralnych organizacji spółdzielczych.

Art. 49. 1. W dekreście z dnia 10 listopada 1954 r. o przejściu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. z 1954 r. Nr 52, poz. 260 i z 1960 r. Nr 20, poz. 119) wprowadza się następujące zmiany:

1) użyte w dekreście określenia „techniczna inspekcja pracy” i „techniczny inspektor pracy” zastępuje się odpowiednio określeniami „inspekcja pracy” i „inspektor pracy”;

2) w art. 5 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do inspektora pracy należy nadzór nad przestrzeganiem przez zakłady pracy przepisów prawa pracy, a w szczególności przepisów o stosunku pracy, o bezpieczeństwie i higienie pracy, o pracy młodocianych i kobiet, o czasie pracy i urlopach.”;

3) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. 1. Kto kierując zakładem pracy lub zespołem pracowników nie przestrzega przepisów lub zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, podlega karze grzywny od 100 zł do 4.500 zł lub karze aresztu do trzech miesięcy.

2. Tej samej karze podlega, kto:

1) wbrew obowiązującym przepisom uruchamia nowo zbudowany lub przebudowywany zakład pracy albo jego część bez udziału inspektora pracy;

2) wbrew obowiązkowi nie zawiadamia w przewidzianym terminie inspektora pracy, prokuratora lub innego właściwego organu o wypadku przy pracy lub chorobie zawodowej albo nie ujawnia wypadku przy pracy lub choroby zawodowej lub

podaje niezgodne z prawdą informacje, dowody albo sprawozdania z tych wypadków i chorób;

3) nie wykonuje w terminie nakazu inspektora pracy lub zalecenia zakładowego społecznego inspektora pracy albo podejmuje bez wymaganej przepisami zgody lub opinii tych organów decyzję wymagającą takiej zgody lub opinii;

4) utrudnia działalność organów inspekcji pracy, w szczególności uniemożliwia przeprowadzenie wizytacji zakładu lub nie udziela temu organowi informacji niezbędnych do wykonywania jego zadań.

3. Zamiast kar przewidzianych w przepisach:

1) o umowie o pracę,

2) o czasie pracy,

3) o urlopach,

4) o pracy kobiet,

5) o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy,

6) o społecznej inspekcji pracy,

7) o utworzeniu rad zakładowych

— stosuje się kary określone w ust. 1.”;

4) po art. 10 dodaje się art. 10a, 10b, 10c, 10d, i 10e w brzmieniu:

„Art. 10a. 1. W sprawach o wykroczenia, o których mowa w art. 10 niniejszego dekretu oraz w art. 59 Prawa o wykroczeniach, orzekają inspektorzy pracy, kolegia orzekające przy wojewódzkich komisjach związków zawodowych, zwane w dalszym ciągu dekretu „kolegiami orzekającymi”, oraz kolegium odwoławcze przy Centralnej Radzie Związków Zawodowych, zwane w dalszym ciągu dekretu „kolegium odwoławczym”.

2. Inspektor pracy orzeka karę grzywny do 1.500 zł.

3. Od orzeczenia inspektora pracy obwiniony, jego obrońca albo prokurator mają prawo w terminie 14 dni od ogłoszenia lub doręczenia orzeczenia odwołać się do kolegium orzekającego. Kolegium orzekające utrzymuje zaskarżone orzeczenie w mocy lub uchyla je i wydaje nowe orzeczenie.

Art. 10b. 1. Inspektor pracy składa wniosek do kolegium orzekającego o rozpatrzenie sprawy, jeżeli uzna, że społeczna szkodliwość czynu, stopień zawinienia lub inne ważne okoliczności sprawy wymagają wymierzenia kary surowszej niż określona w art. 10a ust. 2.

2. Kolegium orzekające przekazuje sprawę do sądu powiatowego, w którego okręgu zostało popełnione wykroczenie, jeżeli okoliczności określone w ust. 1 wymagają wymierzenia kary aresztu.

3. Wniosek kolegium orzekającego przekazującego sprawę do sądu powiatowego zastępuje w postępowaniu sądowym akt oskarżenia.

4. Do postępowania przed sądem powiatowym stosuje się przepisy kodeksu postępowania karnego, obowiązujące w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, ze zmianami przewidzianymi w art. 505, 506 § 1 i 507 kodeksu postępowania karnego. Wyrok sądu jest prawomocny.

5. Inspektor pracy może popierać oskarżenie obok lub zamiast prokuratora.

6. Od orzeczenia kolegium orzekającego rozpatrującego sprawę przekazaną kolegium w trybie

ust. 1 obwiniony, jego obrońca, prokurator lub inspektor pracy mają prawo w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia lub doręczenia orzeczenia odwołać się do kolegium odwoławczego.

7. Kolegium odwoławcze wydaje orzeczenie, w którym bądź utrzymuje zaskarżone orzeczenie w mocy, bądź je uchyla i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia, bądź też jeżeli postępowanie dowodowe nie wymaga uzupełnienia — wydaje nowe orzeczenie.

8. Orzeczenie, od którego nie wniesiono w terminie odwołania, oraz orzeczenie wydane na skutek odwołania jest prawomocne.

Art. 10c. 1. Centralna Rada Związków Zawodowych sprawuje nadzór w zakresie orzekania nad działalnością kolegiów orzekających i kolegium odwoławczego. W ramach tego nadzoru Centralna Rada Związków Zawodowych może w szczególności uchylać prawomocne orzeczenia tych kolegiów, jeżeli są one pozbawione podstawy prawnej lub oczywiście niesłuszne.

2. Uchylając orzeczenie Centralna Rada Związków Zawodowych umarza postępowanie bądź łagodzi orzeczoną karę, jeżeli zgromadzony w sprawie materiał stwarza dostateczną podstawę do takiej decyzji, bądź przekazuje sprawę do rozpatrzenia w innym składzie temu kolegium, które wydało to orzeczenie.

3. Uprawnienia określone w ust. 1 i 2 przysługują Głównemu Inspektorowi Pracy w zakresie orzecznictwa inspektorów pracy, z tym że w razie uchylecia orzeczenia inspektora pracy podlega ono przekazaniu do rozpatrzenia przez właściwe terenowo kolegium orzekające.

4. Prawomocne orzeczenie inspektora pracy, kolegium orzekającego lub kolegium odwoławczego może być zaskarżone przez prokuratora z powodu naruszenia prawa do organów określonych w ust. 1 i 3.

5. Uchylenie prawomocnego orzeczenia na niekorzyść niewinnionego lub ukaranego nie może nastąpić po upływie trzech miesięcy od jego uprawomocnienia się.

6. Wytyczne dotyczące zasad orzekania przez inspektorów pracy oraz kolegia w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom prawa pracy wydaje Centralna Rada Związków Zawodowych w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych i Prokuratorem Generalnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

7. Przy wykonywaniu kary grzywny stosuje się przepisy w sprawie zasad i trybu potrąceń z wynagrodzenia na rachunek grzywny, a jeżeli ukarany nie pozostaje w stosunku pracy — przepisy o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych. Wpływy z tytułu kar stanowią dochód prezydium powiatowej (miejskiej w mieście stanowiącym powiat, dzielnicowej w mieście wyłączonym z województwa) rady narodowej właściwej dla miejsca zamieszkania ukaranego. Prezydium powiatowej (miejskiej w mieście stanowiącym powiat, dzielnicowej w mieście wyłączonym z województwa) rady narodowej jest wie-

rzycielem tych należności w rozumieniu powyższych przepisów.

Art. 10d. 1. W postępowaniu przed kolegiami stosuje się odpowiednio przepisy o orzecznictwie karno-administracyjnym.

2. Rada Ministrów i Centralna Rada Związków Zawodowych określą skład i sposób powoływania kolegiów orzekających oraz kolegium odwoławczego, skład kompletów orzekających, szczegółowy tryb postępowania przed kolegiami i przed inspektorem pracy, jak również szczegółowy tryb postępowania odwoławczego oraz zasady i tryb sprawowania nadzoru, o którym mowa w art. 10c ust. 1 i 3.

Art. 10e. Przepisów art. 10, 10a, 10b, 10c i 10d nie stosuje się do wykroczeń, o których mowa w art. 137 ust. 1 dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113).";

5) uchyla się art. 3, art. 7 ust. 1, 2 i 4 oraz art. 8.

2. Prezes Rady Ministrów ogłosi w Dzienniku Ustaw jednolity tekst dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. Nr 52, poz. 260), z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

Art. 50. W art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1950 r. o Społecznej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 1955 r. Nr 20, poz. 134) wyrazy „na jeden rok” zastępuje się wyrazami „na okres równy okresowi kadencji rad zakładowych”.

Art. 51. 1. Tracą moc:

1) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu (Dz. U. Nr 78, poz. 676 z późniejszymi zmianami),

2) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 35, poz. 325 z późniejszymi zmianami),

3) art. 7 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. Nr 35, poz. 324 z późniejszymi zmianami),

4) art. 461 § 1 kodeksu zobowiązań,

5) ustawa z dnia 18 lipca 1950 r. o zapewnieniu bezpieczeństwa i higieny pracy przy budowie i obsłudze maszyn i urządzeń technicznych (Dz. U. Nr 36, poz. 330),

6) art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. — Prawo budowlane (Dz. U. Nr 7, poz. 46).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych i przewidzianych w niniejszej ustawie pozostają w mocy przepisy dotychczasowe ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy.

Art. 52. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1965 r.

Przewodniczący Rady Państwa: E. Ochab
Sekretarz Rady Państwa: J. Horodecki

USTAWA

z dnia 30 marca 1965 r.

o sądach społecznych.

(Dziennik Ustaw z dnia 6 kwietnia 1965 r. Nr 13, poz. 92)

Udzielając poparcia inicjatywie społecznej w zakresie ugruntowania przez same załogi zakładów pracy oraz przez środowiska mieszkańców miast i wsi zasad współżycia społecznego, zapobiegania konfliktom i rozwijania prawidłowych stosunków między ludźmi oraz zabezpieczenia ładu społecznego i poszanowania prawa stanowi się, co następuje:

Art. 1. Powoływane z inicjatywy środowiska sądy społeczne w postaci sądów społecznych w zakładach pracy oraz społecznych komisji pojednawczych w miastach, osiedlach i wsiach korzystają z pomocy organów Państwa.

Art. 2. Związki zawodowe otaczają sądy społeczne w zakładach pracy wszechstronną opieką oraz wytyczają kierunki ich działania.

2. Rady narodowe, współdziałając z komitetami Frontu Jedności Narodu, udzielają społecznym komisjom pojednawczym wszechstronnej pomocy.

3. Sądy powszechne udzielają sądom społecznym pomocy, w szczególności w zakresie wyjaśniania obowiązujących przepisów prawa.

Art. 3. 1. Sądy społeczne rozpatrują sprawy o naruszenie zasad współżycia społecznego lub ładu społecznego, jak w szczególności lekceważenie obowiązków obywatelskich, lekceważenie obowiązków względem rodziny lub obowiązków pracowniczych, niewłaściwy stosunek do pracowników, zakłócanie spokoju i porządku w miejscu pracy lub w miejscu zamieszkania, lekceważenie przez pracowników zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, naruszenie mienia społecznego lub zasad jego ochrony, naruszenie mienia obywateli, niedozwolone korzystanie przez pracowników dla celów osobistych ze środków należących do uspołecznionego zakładu pracy, spory na tle wspólnego zamieszkania i korzystania ze wspólnych urządzeń albo na tle stosunków sąsiedzkich na wsi.

2. Sąd społeczny rozstrzyga, czy i w jakim zakresie sprawę rozpatrzy, kierując się przy tym oceną, jakie możliwości wychowawczego i zapobiegawczego oddziaływania wynikają z rozpatrzenia wniesionej sprawy.

Art. 4. 1. Sądy społeczne w zakładach pracy rozpatrują sprawy pracowników danego zakładu pracy. Nie dotyczy to jednak sporów ze stosunku pracy.

2. Sądy społeczne w zakładach pracy nie rozpatrują spraw kierowników zakładów pracy i ich zastępców. W razie ich niewłaściwego stosunku do pracowników rada robotnicza lub jej prezydium, a w zakładzie pracy, w którym nie powołano rady robotniczej, rada zakładowa lub jej prezydium, kieruje sprawę do jednostki nadrzędnej nad zakładem pracy.

3. Społeczne komisje pojednawcze rozpatrują sprawy osób zamieszkałych na terenie danego miasta, osiedla lub wsi.

Art. 5. 1. Sądy społeczne w zakładach pracy powoływane są na wniosek rady zakładowej uchwałą konferencji samorządu robotniczego lub zebrania ogólnego pracowników, zatwierdzoną przez wojewódzką komisję związków zawodowych.

2. Społeczne komisje pojednawcze powoływane są na wniosek właściwego komitetu Frontu Jedności Narodu uchwałą właściwej miejskiej (dzielnicowej w mieście podzielonym na dzielnice), gromadzkiej rady narodowej lub rady narodowej osiedla.

Art. 6. 1. Sprawowanie obowiązków członka sądu społecznego jest funkcją społeczną.

2. Członkiem sądu społecznego może być obywatel, który ukończył lat 26, nie był sądownie karany, cieszy się szacunkiem i zaufaniem środowiska oraz ma odpowiednie doświadczenie życiowe i wyrobienie społeczne.

3. Członek sądu społecznego w zakładzie pracy podlega w zakresie stosunku pracy ochronie prawnej na równi z członkiem rady zakładowej.

Art. 7. 1. Wyboru członków sądu społecznego w zakładzie pracy dokonuje spośród pracowników zebranie ogólne pracowników lub zebranie delegatów.

2. Wyboru członków społecznej komisji pojednawczej dokonuje spośród mieszkańców miejscowy komitet Frontu Jedności Narodu.

3. Członka sądu społecznego, który nie spełnia swoich obowiązków albo przestał odpowiadać warunkom określonym w art. 6 ust. 2, odwołuje organ, który dokonał jego wyboru.

Art. 8. 1. Sprawę do sądu społecznego może wnieść każdy. Sąd społeczny może rozpatrzeć sprawę również z własnej inicjatywy.

2. Sąd społeczny nie rozpatruje sprawy, w której toczy się już postępowanie karne lub cywilne.

3. Sąd lub prokurator może zwrócić się do sądu społecznego o rozpatrzenie sprawy, w której następuje umorzenie postępowania karnego, a byłoby celowe rozpatrzenie sprawy przez sąd społeczny.

Art. 9. 1. Sąd społeczny rozpatruje sprawy kolegialnie.

2. Członek sądu społecznego podlega wyłączeniu na wniosek własny lub na wniosek stron od rozpatrywania sprawy, jeżeli zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego bezstronności.

Art. 10. 1. Sąd społeczny może przed wyznaczeniem posiedzenia ograniczyć się do rozmowy

z osobą, której sprawa dotyczy, lub przekazać sprawę do rozpatrzenia organizacji społecznej, do której osoba ta należy, jeżeli uzna, że osiągnięty zostanie w ten sposób cel wychowawczy. Przekazanie sprawy do rozpatrzenia organizacji społecznej jest szczególnie wskazane, jeżeli ma ona sąd koleżeński.

2. Sądy społeczne, działające w zakładach pracy podległych Ministerstwu Obrony Narodowej, powinny przekazywać sprawy wniesione przeciwko żołnierzom do właściwych organów wojskowych.

Art. 11. 1. Posiedzenia sądu społecznego są jawne. Jednakże z uwagi na charakter sprawy sąd społeczny może ograniczyć udział osób obecnych na posiedzeniu.

2. Obecni na posiedzeniu mogą zabierać głos w sprawie rozpatrywanej przez sąd społeczny.

Art. 12. Przy załatwianiu zatargów i sporów sąd społeczny powinien dążyć przede wszystkim do pojednania stron. Pojednanie stron może nastąpić także przez zawarcie ugody określającej ich wzajemne prawa i obowiązki.

Art. 13. 1. Zależnie od wyniku rozpatrzenia sprawy sąd społeczny stosuje środki wychowawcze. Sąd społeczny może zastosować środki wychowawcze także w wypadku, gdy osoba, której sprawa dotyczy, uchyła się bez uzasadnionych powodów od udziału w posiedzeniu.

2. Środkami wychowawczymi stosowanymi przez sąd społeczny są:

1) zobowiązanie do przeproszenia pokrzywdzonego,

2) zobowiązanie do naprawienia szkody,

3) upomnienie,

4) nagana,

5) zobowiązanie do wpłaty na wskazany przez sąd cel społeczny sumy do 300 zł, najwyżej jednak 10% wynagrodzenia za pracę przypadającego zobowiązanemu za dany miesiąc, a w wyjątkowych wypadkach za dwa kolejne miesiące.

Środki wychowawcze wymienione w pkt 1, 2 i 5 można stosować łącznie z upomnieniem lub naganą.

3. Sąd społeczny może zaniechać stosowania środków wychowawczych, jeżeli uzna, że cel wychowawczy został osiągnięty przez udział w posiedzeniu osoby, której sprawa była rozpatrywana.

Art. 14. W wyjątkowych wypadkach, gdy środki wychowawcze, o których mowa w art. 13, należałoby uznać za niewystarczające:

1) sąd społeczny w zakładzie pracy może wystąpić do kierownika zakładu pracy o zastosowanie środków przewidzianych w regulaminie pracy,

2) sąd społeczny może wystąpić:

a) do właściwego organu lub instytucji o zastosowanie odpowiednich środków porządkowych,

b) do administracji domu o wszczęcie postępowania sądowego o opróżnienie lokalu w wypadkach niszczenia mieszkania, rażącego lub uporczywego wykroczenia przeciwko obowiązującemu porządkowi domowemu albo wywoływania uzasadnionego zgorszenia u innych najemców lub sąsiadów.

Art. 15. Sąd społeczny wydaje orzeczenie bezpośrednio po naradzie. Decyduje większość głosów składu sądzącego. Treść orzeczenia oraz jego motywy ogłasza przewodniczący składu sądzącego.

Art. 16. 1. Sądy społeczne powinny dążyć do wykrywania i usuwania źródeł ujemnych zjawisk, będących przedmiotem rozpatrywanych spraw.

2. W tym celu sąd społeczny w szczególności:

1) powinien występować do kierownictwa zakładu pracy z wnioskiem o dokonanie usprawnień, mających na celu usunięcie okoliczności sprzyjających naruszeniom prawa lub zasad współzycia społecznego,

2) powinien występować z podobnymi wnioskami do prezydiów właściwych rad narodowych lub podległych im organów i instytucji.

Art. 17. 1. Orzeczenia sądów społecznych nie podlegają zaskarżeniu.

2. Prokurator ze względu na uzasadniony interes społeczny lub stwierdzone naruszenie prawa może skierować do sądu powiatowego sprawę, w której zapadło orzeczenie sądu społecznego. Sąd powiatowy rozpoznaje sprawę na posiedzeniu niejawnym i w razie stwierdzenia, że orzeczenie sądu społecznego narusza prawo lub uzasadniony interes społeczny, orzeczenie to uchyla.

3. Prokurator ze względu na uzasadniony interes społeczny może skierować sprawę będącą przedmiotem postępowania przed sądem społecznym do właściwego organu państwowego.

Art. 18. 1. Sąd społeczny uchwała regulamin, określający szczegółowo zasady organizacyjne oraz tryb postępowania.

2. Wzorcowy regulamin dla sądów społecznych w zakładach pracy uchwała Centralna Rada Związków Zawodowych. Wojewódzkie komisje związków zawodowych zatwierdzają regulaminy sądów społecznych w celu zapewnienia ich zgodności z regulaminem wzorcowym.

3. Wzorcowy regulamin dla społecznych komisji pojednawczych uchwała Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu. Prezydium powiatowych, miejskich w miastach stanowiących powiaty oraz dzielnicowych rad narodowych w porozumieniu z właściwymi komitetami Frontu Jedności Narodu zatwierdzają regulaminy społecznych komisji pojednawczych w celu zapewnienia ich zgodności z regulaminem wzorcowym.

Art. 19. Centralna Rada Związków Zawodowych może wydawać wytyczne dotyczące szczegółowych zasad powoływania, organizacji i sposobu działania sądów społecznych w zakładach pracy oraz stosowania przez nie środków wychowawczych. Wytyczne dla społecznych komisji pojednawczych może wydawać Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu.

Art. 20. Istniejące dotychczas sądy społeczne stają się sądami społecznymi w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: E. Ochab
Sekretarz Rady Państwa: J. Horodecki

61

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOSCI

z dnia 3 marca 1965 r.

w sprawie dozoru ochronnego nad osobami, którym wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono, oraz w sprawie nadzoru nad osobami warunkowo zwolnionymi.

(Dziennik Ustaw z dnia 29 marca 1965 r. Nr 12, poz. 80)

(Wyciąg)

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 18 czerwca 1959 r. o zmianie przepisów postępowania karnego (Dz. U. Nr 36, poz. 229) oraz art. 4 § 5 ustawy z dnia 29 maja 1957 r. o warunkowym zwolnieniu osób odbywających karę pozbawienia wolności (Dz. U. z 1961 r. Nr 58, poz. 321) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Do sprawowania dozoru ochronnego nad osobami, którym wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono, zwanego dalej „dozorem”, oraz do sprawowania nadzoru nad osobami warunkowo zwolnionymi, zwanego dalej „nadzorem” — powołuje się kuratorów sądowych.

2. Kuratorzy sądowi pełnią swe czynności w ramach funkcji społecznej (kuratorzy społeczni) albo pełnią swe czynności zawodowo (kuratorzy zawodowi).

§ 2. 1. Kuratorów społecznych powołuje się do sprawowania dozoru przy każdym sądzie powiatowym i wojewódzkim, a do sprawowania nadzoru przy każdym sądzie wojewódzkim. Kuratorów społecznych powołuje i odwołuje oraz zawieszają w czynnościach prezes właściwego sądu.

2. Kuratorów zawodowych powołuje się przy każdym sądzie wojewódzkim. Kuratorzy zawodowi są pracownikami sądów powszechnych.

§ 3. Kuratora sądowego wpisuje się na listę kuratorów sądowych powołanych przy danym sądzie.

§ 4. 1. Do sprawowania obowiązków kuratora społecznego może być powołana na jej prośbę lub za uprzednio wyrażoną zgodą osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- 2) nie była karana sędownie,
- 3) posiada stałe miejsce zamieszkania,
- 4) ukończyła lat 30,
- 5) zasługuje na zaufanie i daje pełną rękojmię należytego wypełniania nałożonych na nią obowiązków.

2. Warunki, jakim powinien odpowiadać kurator zawodowy, ustala odrębne przepisy.

§ 5. 1. Kurator sądowy przed wpisaniem go na listę kuratorów składa przed prezesem sądu, przy którym został powołany, następujące przyrzeczenie:

„Przyrzekam uroczyście, że powierzone mi obowiązki kuratora sądowego wykonam z całą sumiennością, mając zawsze na względzie dobro Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i osoby podlegającej mojemu dozorowi (nadzorowi)”.

2. Z odebranego przyrzeczenia sporządza się protokół, który podpisują odbierający i składający przyrzeczenie.

3. Po odebraniu przyrzeczenia i wpisaniu na listę kuratorów sądowych prezes sądu, przy którym kurator został powołany, wydaje mu legitymację.

§ 9. 1.

2. Do obowiązków kuratora zawodowego należą w szczególności:

- 1) organizowanie pracy kuratorów społecznych i kontrola ich działalności,
- 2) współpraca z właściwymi organami władzy i administracji państwowej oraz instytucjami społecznymi,
- 3) udzielanie kuratorom społecznym pomocy i wskazówek (indywidualnie i zespołowo).

3. Kurator sądowy jest obowiązany zachować w tajemnicy okoliczności, o których powziął wiadomość w związku z wykonywaniem swych obowiązków.

§ 12. Prezes sądu, przy którym powołano kuratorów sądowych, kontroluje ich działalność oraz udziela im potrzebnych wskazań i pomocy.

§ 13. 1.

2. Pracownicy, którzy za czas nieobecności w pracy w związku z wykonywaniem obowiązków kuratora społecznego nie zachowują prawa do wynagrodzenia z zakładu pracy, otrzymują ponadto w wyjątkowych wypadkach zwrot utraconego za ten czas zarobku, obliczonego jak za okres urlopu wypoczynkowego, jeżeli wykonanie obowiązków kuratora społecznego w godzinach pracy zawodowej było konieczne.

§ 14. Jeżeli kurator społeczny zmuszony jest do załatwienia czynności związanych ze sprawowaniem dozoru (nadzoru) w godzinach swojej pracy zawodowej, prezes sądu, przy którym powołano kuratora, powinien każdorazowo na żądanie kuratora lub jego pracodawcy wydać zaświadczenie usprawiedliwiające nieobecność kuratora w pracy.

§ 15. Sprawowanie dozoru (nadzoru) nad osobą określoną w § 1 może być powierzone instytucji, w której osoba ta jest zatrudniona lub ma być zatrudniona, organizacji związkowej, kobiecej, młodzieżowej lub innej, w której działalności osoba ta uczestniczy lub ma uczestniczyć albo dla której opieka nad osobami zwolnionymi z zakładów karnych stanowi jej działalność statutową, instytucji sprawującej opiekę społeczną lub innej instytucji zasługującej na zaufanie.

§ 16. 1. Kierownictwo instytucji (§ 15) wyznacza niezwłocznie przedstawiciela mającego

obowiązek pozostawania w stałym kontakcie z właściwym sądem, w którego okręgu instytucja sprawuje dozór (nadzór), oraz z prezesem tego sądu. Na przedstawiciela instytucji może być wyznaczona tylko osoba odpowiadająca wymaganiom określonym w § 4. Organizacja młodzieżowa może na swego przedstawiciela wyznaczyć również osobę nie mającą lat 30, która jednak ukończyła co najmniej lat 25, z zastrzeżeniem, że w tym wypadku nie może być ona młodszą od osoby podlegającej dozorowi (nadzorowi).

2. Wyznaczenie przez instytucję przedstawiciela, o którym mowa w ust. 1, stwierdza się dokumentem podpisanym przez kierownika bądź statutowego przedstawiciela instytucji oraz przez przedstawiciela, o którym mowa w ust. 1. Dokument załącza się do akt sprawy, a odpis pozostawia instytucji.

§ 17. 1. W razie nieuzasadnionego uchylania się przez instytucję od wykonywania nałożonego na nią obowiązku dozoru (nadzoru) albo w razie wykonywania go w sposób nieodpowiedni właściwy sąd, w którego okręgu instytucja sprawuje dozór (nadzór), zawiadamia o tym jej władzę nadzrędną.

2. Jeżeli instytucja zobowiązana do dozoru (nadzoru) nie może spełniać tej funkcji, sąd powierza dozór (nadzór) innej instytucji lub kuratorowi sądowemu.

Rozdział 2.

Dozór.

§ 23. Dokument, o którym mowa w § 16 ust. 2, powinien zawierać zobowiązanie instytucji, że dołoży ona wszelkich starań, aby osoba oddana pod dozór stosowała się do zasad współzycia społecznego, a zwłaszcza nie wkroczyła ponownie na drogę przestępstwa.

Rozdział 3.

Nadzór.

§ 29. 1. Jeżeli sąd uzależnia warunkowo zwolnienie skazanego od udzielenia poręczenia, o którym mowa w art. 4 § 1 ustawy z dnia 29 maja 1957 r. o warunkowym zwolnieniu osób odbywających karę pozbawienia wolności (Dz. U. z 1961 r. Nr 58, poz. 321), zawiadamia o tym wnioskodawcę, a w każdym razie skazanego lub jego obrońcę.

2. Sąd może uwzględnić oświadczenie o gotowości udzielenia poręczenia złożone sądowi w związku z wnioskiem o warunkowo zwolnienie. O przyjęciu poręczenia, jak również o odmowie jego przyjęcia, zawiadamia się wnioskodawcę; odmowa nie wymaga uzasadnienia.

§ 30. Poręczenie może być przyjęte od instytucji lub organizacji społecznej wymienionej w § 15. Poręczenia dokonuje się przez podpisanie przez poręczyciela odpowiedniego zobowiązania; przepis § 16 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 31. 1. Poręczenie trwa do czasu zakończenia okresu próby, chyba że sąd zwolni poręczyciela od poręczenia przed upływem tego okresu.

Rozdział 4.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 35. Tracą moc:

1) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 czerwca 1961 r. w sprawie sposobu wykonania orzeczeń, o których mowa w art. 62 kodeksu karnego (Dz. U. Nr 34, poz. 173),

2) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 lipca 1961 r. w sprawie nadzoru nad osobami warunkowo zwolnionymi oraz udzielania poręczeń za te osoby (Dz. U. Nr 34, poz. 174).

§ 36. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *M. Rybicki*

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 11 marca 1965 r.

w sprawie uzupełnienia tabeli stanowisk administracyjnych pracowników sądów powszechnych i sądów ubezpieczeń społecznych.

(Dziennik Ustaw z dnia 29 marca 1965 r. Nr 12, poz. 82)

Na podstawie art. 4 pkt 5 i art. 5 ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych (Dz. U. Nr 7, poz. 39) i § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1961 r. w sprawie uposażenia administracyjnych pracowników sądów powszechnych i sądów ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 40, poz. 204) zarządza się, co następuje:

§ 1. Tabelę stanowisk, kwalifikacji i grup uposażenia zasadniczego administracyjnych pra-

owników sądowych, stanowiącą załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1961 r. w sprawie uposażenia administracyjnych pracowników sądów powszechnych i sądów ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 40, poz. 204), uzupełnia się w części „Sąd wojewódzki”, jak następuje:

po lp. 17 i 20 wprowadza się lp. 17a i 20a w brzmieniu:

Lp.	Nazwa stanowiska	Wymagane kwalifikacje w zakresie		Uposażenie			
		wykształcenia	liczby lat praktyki zawodowej	zasadnicze	dodatek sądowy		
					stawka		
1	2	3					
17a	Starszy kurator zawodowy dla osób skazanych	a) wyższe b) średnie	3 6	1200—2000	300	400	500
20a	Kurator zawodowy dla osób skazanych	a) wyższe b) średnie	2 4	1100—1800	300	400	500

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *M. Rybicki*

63

ZARZĄDZENIE MINISTRA KULTURY I SZTUKI

z dnia 10 lutego 1965 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na obsługiwane aparatów do wyświetlania filmów.

(*Monitor Polski z dnia 2 marca 1965 r. Nr 11, poz. 41*)

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 1951 r. o kinematografii (Dz. U. z 1951 r. Nr 66, poz. 452 i 1961 r. Nr 10, poz. 53) oraz §§ 4, 5, 6 i 9 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 lutego 1956 r. w sprawie kwalifikacji, warunków i trybu udzielania zezwoleń na obsługiwane aparatów do wyświetlania filmów (Dz. U. Nr 4, poz. 23) w porozumieniu z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Kultury i Sztuki zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Ministra Kultury i Sztuki z dnia 25 lipca 1957 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na obsługiwane aparatów do wyświetlania filmów (*Monitor Polski Nr 67, poz. 410*) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Do egzaminu, o którym mowa w ust. 1, mogą być dopuszczeni kandydaci posiadający zezwolenie kategorii III, którzy:

1) ukończyli szkołę zawodową o kierunku elektrotechnicznym lub radiotechnicznym, pracowali samodzielnie przy obsłudze aparatów wąskotaśmowych przez okres przynajmniej 1 roku i ukończyli kurs dla kinooperatorów I lub II kategorii, albo

2) ukończyli 7 klas szkoły podstawowej, pracowali samodzielnie przy obsłudze aparatów wąskotaśmowych przez okres przynajmniej 2 lat i ukończyli kurs dla kinooperatorów I lub II kategorii.”;

2) w § 6 ust. 3 skreśla się wyrazy „na wniosek dyrektora Centralnego Zarządu Kin”;

3) w § 17 ust. 1 pkt 2 skreśla się wyrazy „zgłoszony do Centralnego Zarządu Kin”, a wyrazy „w porozumieniu” zastępuje się wyrazem „uzgodniony”;

4) w załączniku nr 3 do zarządzenia skreśla się wyrazy „Centralny Zarząd Kin”;

5) użyte w zarządzeniu i w załączniku nr 3 wyrazy „Urząd Kinematografii”, „Centralny Zarząd Kin”, „Prezes Urzędu Kinematografii” zastępuje się wyrazami „Naczelny Zarząd Kinematografii Ministerstwa Kultury i Sztuki”, a wyrazy „Zarząd Główny Związku Zawodowego Pracowników Filmowych” — wyrazami „Zarząd Główny Związku Zawodowego Pracowników Kultury i Sztuki”.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Kultury i Sztuki: w z. *T. Zaorski*

64

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 8 marca 1965 r.

w sprawie szczegółowych zasad gospodarowania funduszem płac w jednostkach i zakładach budżetowych w roku 1965.

(*Monitor Polski z dnia 15 marca 1965 r. Nr 14, poz. 53*)

Na podstawie § 46 uchwały nr 334 Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1964 r. w sprawie projektu budżetu Państwa na rok 1965 i niektórych zasad jego wykonywania, zwanej dalej „uchwałą” — zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Fundusz płac osobowy i bezosobowy jednostek budżetowych wraz z ich gospodar-

stwami pomocniczymi i środkami specjalnymi oraz zakładów budżetowych, ustalony dla tych jednostek w załączniku nr 9 do uchwały, stanowi limit wydatków.

2. Limitami, w ramach których ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) i prezydya wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych

miast wyłączonych z województw) dokonują, zgodnie z przepisami § 32 ust. 4 i 5 uchwały, podziału kwot ustalonych w załączniku nr 9 do uchwały oraz ustalonych przez Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki — są odrębnie dla działów klasyfikacji wydatków budżetu centralnego i budżetów terenowych:

1) osobowy fundusz płac jednostek budżetowych:

- a) działu 1,
- b) działu 4,
- c) działów 2, 3, 5, 6, 7, 8 i 9,
- d) działu 11,
- e) działu 12;

2) osobowy fundusz płac zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych:

- a) działu 1,
- b) działu 4,
- c) działów 2, 3, 5, 6, 7, 8 i 9,
- d) działu 11,
- e) działu 12;

3) bezosobowy fundusz płac jednostek budżetowych:

- a) działu 1,
- b) działu 4,
- c) działów 2, 3, 5, 6, 7, 8 i 9,
- d) działu 11,
- e) działu 12;

4) bezosobowy fundusz płac zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych:

- a) działu 1,
- b) działu 4,
- c) działów 2, 3, 5, 6, 7, 8 i 9,
- d) działu 11,
- e) działu 12.

3. Zwiększenie każdego z limitów (ust. 2) ustalonych dla poszczególnych ministerstw (urzędów centralnych) oraz prezydów rad narodowych, powodujące zmiany kwot w załączniku nr 9 do uchwały, wymaga zgody Ministra Finansów, z wyjątkiem wypadków, o których mowa w § 35 ust. 2 oraz § 37 uchwały. Dotyczy to zarówno przeniesień pomiędzy limitami dla poszczególnych grup jednostek, jak i przekroczenia limitu globalnego w granicach ustalonych w § 35 ust. 1 uchwały.

4. Zwiększenia limitów funduszu płac na szczególnie ważne dla gospodarki narodowej prace w zakresie rozwoju techniki dokonuje Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki w granicach i trybie określonych w § 35 ust. 2 uchwały.

5. Zmiany limitów nie mogą naruszać przepisów prawa budżetowego o przenoszeniu kredytów.

§ 2. 1. Osobowy fundusz płac (§ 1 ust. 2) powinien być podzielony na kwartały.

2. Przy podziale rocznego limitu osobowego funduszu płac na kwartały należy uwzględnić:

1) terminy awansów określone w § 6, jak również awanse automatyczne (np. nauczycieli, służby zdrowia), wypłaty premii oraz dodatki za wysługę lat,

2) wypadki, gdy stan zatrudnienia w poszczególnych kwartałach musi być różny ze względu na zadania wynikające z narodowego planu gospodarczego,

3) sezonowość zwiększenia pracy niektórych kategorii pracowników.

3. Poza wypadkami wymienionymi w ust. 2 plan ostatniego kwartału nie może przekraczać 1/4 rocznego limitu osobowego funduszu płac.

4. Podział rocznego planu osobowego funduszu płac na kwartały powinien być w ciągu 7 dni od dnia ogłoszenia zarządzenia zatwierdzonego przez kierownika jednostki sporządzającej podział po uprzednim podpisaniu przez głównego księgowego jednostki.

5. Jednostka sporządzająca podział planu obowiązana jest w ciągu 5 dni od dnia zatwierdzenia planu przekazać podział planu, o którym mowa w ust. 1—4, do wiadomości jednostki właściwej do zatwierdzenia jednostkowego planu finansowego. Jednostka zatwierdzająca sprawdza zgodność podziału z limitem rocznym oraz zasadami podanymi w ust. 2 i 3 oraz dokonuje ewentualnych zmian w tym podziale.

6. Zobowiązuje się ministerstwa (urzędy centralne) do nadesłania do Ministerstwa Finansów planu podziału na kwartały osobowego funduszu płac z uwzględnieniem zasad podanych w ust. 2 i 3; w planie tym powinny być wyodrębnione kwoty osobowego funduszu płac, nie podlegające kwartalnemu limitowaniu zgodnie z § 5.

§ 3. 1. Limity funduszu płac kwartałów następnych mogą być zmieniane wyłącznie w drodze przeniesień pomiędzy kwartałami pozostałymi do końca roku.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy wypadków zwiększenia rocznego limitu funduszu płac na zasadzie przepisów § 35 i § 37 ust. 1, 2 i 4 uchwały w odniesieniu do kwartału bieżącego i do kwartałów następnych oraz w razie wyrażenia zgody przez Ministra Finansów na wykorzystanie oszczędności powstałych w kwartałach ubiegłych.

3. Ministerstwa (urzędy centralne) i prezydya wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) zobowiązane są przesać zbiorcze zestawienie decyzji o zmianach kwartalnych limitów funduszu płac do Ministerstwa Finansów najpóźniej 7 dnia po upływie kwartału.

§ 4. Przekroczenie kwartalnego limitu osobowego funduszu płac może nastąpić:

1) w zakresie wynagrodzeń za zastępstwo w okresie choroby lub urlopu pracownika, który w razie jednoosobowej obsady nie może być zastąpiony przez innego pracownika, pod warunkiem nieprzekroczenia rocznego funduszu płac;

2) w zakresie wypłat zaległych pod warunkiem, o którym mowa w pkt. 1;

3) w zakresie wykorzystania rezerwy, o której mowa w § 5 ust. 2;

4) w jednostkach budżetowych, dla których ustalone są etaty na podstawie załączników nr 2 i nr 4 do ustawy budżetowej na 1965 r. z dnia 12 grudnia 1964 r. (Dz. U. Nr 45, poz. 303), do

wysokości funduszu płac wynikającego ze stanu zatrudnienia mieszczącego się w granicach ustalonych etatów pod warunkiem, że przekroczenie limitów kwartalnych nie spowoduje przekroczenia limitu rocznego.

§ 5. 1. Bezosobowy fundusz płac oraz część osobowego funduszu płac, określona w klasyfikacji wydatków budżetowych jako kwoty na deputaty i umundurowanie, nie podlegają obowiązkowi limitowania kwartalnego, o którym mowa w § 2, z tym że wydatki z każdego z tych tytułów w ciągu roku nie mogą przekroczyć kwot ustalonych na rok 1965.

2. Nie podlega limitowaniu kwartalnemu część osobowego funduszu płac wydzielona na rezerwę zgodnie z § 33 uchwały, jak również roczny fundusz płac, o którym mowa w § 39 ust. 3 uchwały.

§ 6. 1. Wyższe stawki wynagrodzenia (w tym również dodatków specjalnych) mogą być przyznawane wyłącznie w terminach: 1 stycznia i 22 lipca na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

2. Wyższe stawki wynagrodzenia (dodatku specjalnego) mogą być przyznane pracownikowi poza terminami, o których mowa w ust. 1, jedynie w razie:

1) konieczności obsadzenia zwolnionego stanowiska kierowniczego;

2) gdy odpowiednie przepisy przewidują awanse automatyczne lub automatyczne przyznawanie dodatku po dopełnieniu wymaganych warunków (np.: za wysługę lat, za znajomość języków obcych, za pracę w warunkach szczególnie szkodliwych dla zdrowia, dodatku z tytułu posiadania uprawnień budowlanych, dodatku dla dyplomowanych biegłych księgowych, przyznania rewidentom wynagrodzenia funkcyjnego).

3. Zmiana wysokości wynagrodzenia następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po powstaniu warunków do zmiany.

§ 7. 1. W jednostkach objętych limitami ustalonymi w załącznikach nr 9 i nr 10 do uchwały skutki finansowe awansów pracowników, obliczone w skali całego roku, nie mogą przekroczyć kwoty wynikającej z procentu osobowego funduszu płac, która została ustalona w planie danej jednostki z przeznaczeniem na awanse pracowników.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy skutków finansowych awansów i przeszeręgowań automatycznych, dodatków za wysługę lat i zaszeręgowań stażystów po odbyciu stażu.

§ 8. Wynagrodzenie dla pracowników zatrudnionych w niepełnej ilości godzin pracy powinno być wypłacane według przewidzianych dla danego stanowiska stawek uposażenia zasadniczego i dodatków, zmniejszonych odpowiednio do ilości godzin pracy, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

§ 9. Sumy przeznaczone na fundusz płac dla jednostek, których działalność rozpoczyna się w ciągu roku budżetowego, powinny być wyodrębnione i wykorzystywane dopiero w miarę uruchamiania tych jednostek.

§ 10. Właściwi ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) i przewodniczący prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) zapewnią kontrolę wykonania przepisów niniejszego zarządzenia w celu zapobieżenia nieprawidłowej gospodarce w zakresie etatów (zatrudnienia) i funduszu płac jednostek podległych.

§ 11. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1965 r.

Minister Finansów: w z. J. Kole

Wydawnictwo Związkowe CRZZ — Warszawa, ul. Kopernika 36/40

WARUNKI PRENUMERATY:

Prenumeratę na kraj przyjmują urzędy pocztowe, listonosze oraz Oddziały i Delegatury „Ruch”. Można również dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23. Prenumeraty przyjmowane są do 5 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty.

Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—

Prenumeratę na zagranicę, która jest o 40% droższa — przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, tel. 20-46-88; konto PKO Nr 1-6-100024.

Egzemplarze numerów zdezaktualizowanych można nabywać w Punkcie Wysyłkowym Prasy Archiwalnej „Ruch” Warszawa, ul. Srebrna 12, konto PKO Nr 114-66-700041 VII O/M Warszawa.